

การนิเทศภายในโรงเรียนชุมชนบ้านขาว อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
SUPERVISION INTERNAL CHUMCHON BAN KHWAO SCHOOL, SELAPHUM
DISTRICT, ROI ET PROVINCE

กัญญนันท์ สิริคุปธรานนท์¹
Kanyanan Sirakuptharanon

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนิเทศภายใน โรงเรียนชุมชนบ้านขาว อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด และเพื่อนำผลการศึกษานิเทศภายในโรงเรียนชุมชนบ้านขาว อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านขาว อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดต่อไป ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าโดยเจาะจงจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนชุมชนบ้านขาว อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ประชากรที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและอายุ 40 ปีขึ้นไป มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและมีประสบการณ์ในการทำงาน 10-20 ปี การนิเทศภายในโรงเรียนชุมชนบ้านขาว อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับแรก คือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ร่องลงมา คือ การประเมินผลการนิเทศ การฝึกอบรมครูประจำการโดยให้ความรู้ก่อนการดำเนินการนิเทศ การเสริมสร้างกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ การพัฒนากลุ่มและดำเนินการนิเทศ การพัฒนาหลักสูตร และลำดับสุดท้ายคือการวางแผนการนิเทศ

คำสำคัญ (Keywords): การนิเทศ; การนิเทศภายใน; โรงเรียน

Abstract

The purpose of this study was to study the supervision internal Chumchon Ban Khwao School, Selaphum District, Roi Et Province and presented this result to director of Supervision internal Chumchon Ban Khwao School, Selaphum District, Roi Et Province. Population in this study was 30 teachers in Chumchon Ban Khwao

Received: 2021-01-08 Revised: 2021-01-25 Accepted: 2021-01-29

¹ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข Faculty of Education Thong suk college Bangkok. E-mail: angkor1234@hotmail.com

School, Selaphum District, Roi Et Province. Tool used in this study was a set of questionnaire. Statistics used in data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The study found that most of the respondents were female, in the age range of 40 years or above, graduated in Bachelor and working experience about 10 – 20 years. The mean of attitudes regarding to the Supervision internal Chumchon Ban Khwao School, Selaphum District, Roi Et Province in overall was in high level. When considered to each aspect which could sort from high to low as followed; operation research aspect, supervision evaluating aspect, teachers training before supervision aspect, strengthen the encourage for supervision officers aspect, group development and supervision aspect, curriculum development aspect and supervision planning aspect.

Keywords: Supervision; Supervision internal; School

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 ระบุว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้มีคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขมีความสุข มาตรา 10 ระบุว่าการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและมาตรา 22 ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 3-5 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม.2556.18-20)

โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่จะต้องเสริมสร้างผู้เรียนให้ได้รับโอกาสอันพึงที่จะควรได้รับในการพัฒนาศักยภาพตามวัย การพัฒนาโรงเรียน สิ่งที่เราให้ความสำคัญอย่างมากคือการ จัดสภาพแวดล้อมในทุก ๆ ด้านที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สภาพแวดล้อมที่ดีหมายถึง ส่วนประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ มีความปลอดภัย มีแรงจูงใจและเกิดความสุข ความเต็มใจในการแสวงหาความรู้ ตรงกันข้าม โรงเรียนที่ขาดการเอาใจใส่ในด้าน สภาพแวดล้อมหรือไม่เห็นความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมจะทำให้บุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษาขาดปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีบรรยากาศที่น่าเบื่อ ขาดความอบอุ่นและบรรยากาศที่เป็นมิตร และขาดศรัทธาต่อโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถในการวางแผนการบริหารงาน เป็นผู้นำที่เข้มแข็ง เป็นผู้จัดการที่เสียสละ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองอนาคตของโรงเรียนในทางสร้างสรรค์ สถานศึกษามีการบริหารวางแผนจัดการที่ดี มีการจัดสถานที่อย่าง

เป็นระเบียบเรียบร้อย สะดวก ร่มรื่นสวยงามจะช่วยให้ผู้เรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ที่พบเห็นเกิดความพึงพอใจ รู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย และทำให้สถานที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า คือสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ในระดับหนึ่ง สภาพการณ์โลกกำลังเคลื่อนจากยุคข้อมูลข่าวสารผ่านยุคสารสนเทศเข้าสู่ยุคสังคมใหม่ในคลื่นของโลกาภิวัตน์ที่ไร้พรมแดนคลื่นดังกล่าวได้พัดพามนุษย์จากยุคหนึ่งไปสู่จากยุคหนึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่ในโลกนี้ได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โลกในยุคโลกาภิวัตน์มีพลโลกที่มีวิถีปฏิบัติเรียนรู้วัฒนธรรมและค่านิยมร่วมกันมากขึ้น โลกกำลังจะกลายเป็นแบบราบด้วยความเจริญทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร มีการแข่งขันกันมากขึ้น ดัชนีชี้วัดความอยู่รอดขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถและคุณภาพเรียกว่าโลกที่ใช้ความรู้เป็นฐานหรือก้าวเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2553 : 26-28) ประเทศไทยเป็นสังคมหนึ่งในสังคมโลกที่จะได้รับผลกระทบประชากรในประเทศจะต้องมีความรู้เพื่ออยู่ในสังคมโลก การจัดการศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญในการสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องใช้การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนา โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพของคน ซึ่งการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคน ทำให้ได้รับความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ และทัศนคติที่ดี เพื่อสร้างตัวเองให้เป็นผู้มีอารยธรรม การกลม่อเกล่า มีวัฒนธรรม และเป็นผู้รู้ในการสร้างสังคม ให้เป็นสังคมอารยธรรมต่อไป เพื่อเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองในทุกด้านการจัดการศึกษาต้องพัฒนารอบด้าน มุ่งเน้นการสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่ผู้เรียน 4 ด้านดังพระบรมราโชวาทของรัชกาลที่ 10 ได้แก่ 1) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ต้องมีความรู้ความเข้าใจที่มีต่อชาติบ้านเมือง ยึดมั่นในศาสนา มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ และมีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชนของตน 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม ให้รู้จักแยกแยะสิ่งที่ดี-ที่ถูกต้อง สิ่งชั่ว-สิ่งไม่ดี เพื่อปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม ปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดีที่ชั่ว เพื่อสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง 3) มีงานทำ มีอาชีพ ต้องให้เด็กรักงาน สู้งาน ทำงานจนสำเร็จ อบรมให้เรียนรู้การทำงาน ให้สามารถเลี้ยงตัวและเลี้ยงครอบครัวได้ 4) เป็นพลเมืองดี การเป็นพลเมืองดีเป็นหน้าที่ของทุกคน สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่พลเมืองดี การเป็นพลเมืองดีหมายถึงการมีน้ำใจ มีความเอื้ออาทร ต้องทำงานอาสาสมัครงานบำเพ็ญประโยชน์ “เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ก็ต้องทำ” พระบรมราโชวาทนี้เป็นสิ่งที่ครูจะทำและสั่งสอนศิษย์ให้ได้ จะทำให้ชาติบ้านเมืองเจริญ ไม่มีคนทิ้งดูดายปล่อยให้เกิดความชั่ว ความไม่ดีในบ้านเมือง ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวต้องมีความพร้อมและมีความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานทางการศึกษาต้องระดมทรัพยากรต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยการอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการสอน เพื่อการวิจัยและพัฒนาสื่อการศึกษา วิจัยวิจัย พานิช (2555: 84)เกิดวัฒนธรรมองค์กรเปลี่ยนไปในเชิงสร้างสรรค์ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ประกอบด้วย

3Rs ได้แก่การอ่านออก การเขียนได้ และการคิดเลขเป็น 8Cs ได้แก่ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

งานบริหารการศึกษา มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา ดังนั้นในการบริหารการศึกษาผู้บริหารจำเป็นต้องทำงานสองอย่างคืองานบริหารและงานนิเทศ ซึ่งในปัจจุบันนี้ผู้บริหารมีบทบาทในการนิเทศมากโดยเฉพาะการนิเทศภายในสถานศึกษา บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศการศึกษา ภายในสถานศึกษาดังนี้ 1) ช่วยเหลือทางด้านวิชาการ และด้านบริการ ได้แก่ปฐมนิเทศครูใหม่ จัดประชุมครูก่อนเปิดภาคเรียน สังเกตการณ์สอนในชั้น การเยี่ยมชั้นเรียนอื่น ๆ การสาธิต การสอน การนิเทศด้วยการให้คำปรึกษาหารือเป็นรายบุคคล หรือรายหมู่ การประชุมปฏิบัติการ การอบรมครู การสัมมนา จัดหนังสือที่มีคุณค่าทางวิชาการให้ครูได้ศึกษา ปรับปรุงห้องสมุดให้ทันสมัยและแนะนำครูให้ใช้ห้องสมุด แนะนำให้ครูเป็นสมาชิกของสมาคมทางวิชาการต่าง ๆ จัดบริการโสตทัศนศึกษาให้แก่ครูเป็นอย่างดี และสนับสนุนให้ครูใช้อุปกรณ์เหล่านั้น ตลอดจนสนับสนุนให้ครูไปศึกษาต่อ 2) ช่วยเหลือครูในด้านปัญหาส่วนตัว 3) การสร้างขวัญของคณะครูในสถานศึกษา 4) การประเมินผลการปฏิบัติงานในสถานศึกษา สุจริต เพียรชอบ (2538 : 23)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศการศึกษา คือจัดให้มีการปฐมนิเทศครูใหม่ให้เข้าใจในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบสถานศึกษา จัดการอบรม หรือให้การนิเทศด้วยการสอนแก่ครูอย่างสม่ำเสมอ แนะนำให้ครูรู้จักดัดแปลงเนื้อหาวิชาที่สอนให้เหมาะสมแก่สภาพท้องถิ่นช่วยให้ครูมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนที่จะแก้ปัญหา และอุปสรรคในการเรียนการสอน เสนอแนะวิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และสภาพแวดล้อมให้ครูส่งครูไปสังเกตการสอนในสถานศึกษาอื่น ๆ ที่เห็นว่าเป็นตัวอย่างที่ดีได้ให้ครูได้เข้าร่วมการฝึกอบรมทางวิชาการที่จัดขึ้นภายในและภายนอกกลุ่มสถานศึกษา จัดให้มีการติดตามผลภายหลังการฝึกอบรม จัดหาหนังสือทางวิชาการ คู่มือครู วารสาร และบริการอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือครูก้าวหน้าทางวิชาการ และวิชาชีพ ผู้บริหารควรเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อมุ่งที่จะให้คำปรึกษาช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาทางการสอนการบำรุงขวัญและให้กำลังใจแก่ครูผู้บริหารควรมีเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบของครู โดยใช้วิธีความเป็นธรรมให้มากที่สุดจัดให้มีการสัมมนาของคณะครู เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการศึกษาจัดให้มีการประกวดการเรียนการสอนระหว่างสถานศึกษาภายในกลุ่ม

การนิเทศภายในโรงเรียนชุมชนบ้านขาว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ผ่านมามีพบว่ามีประสิทธิภาพสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตาม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ได้บัญญัติไว้ว่า ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก จากการรายงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาพบว่ามีกรณีเกิด กำกับ ติดตามการนิเทศอยู่ในระดับพอใช้ แสดงให้เห็นว่า การนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรที่จะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนา เพราะการนิเทศมีความสำคัญในการนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับการนิเทศภายในโรงเรียนชุมชนบ้านขวาวอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อนำผลการศึกษานิเทศภายในโรงเรียนชุมชนบ้านขวาวอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านขวาวอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ขอบเขตของการวิจัย (Research Scope)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษานวคิดการนิเทศโรงเรียนชุมชนบ้านขวาวอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตัวแปรอิสระ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และกรอบตัวแปรตาม ที่กล่าวถึงกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ 7 ด้าน ดังนี้ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ด้านการพัฒนากลุ่มและดำเนินการนิเทศ ด้านการเสริมสร้างกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ ด้านการฝึกอบรมครูประจำการโดยให้ความรู้ก่อนการดำเนินการนิเทศ ด้านการประเมินผลการนิเทศ

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ขั้นตอนการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาดำเนินไปตามระเบียบวิธีการศึกษาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่กำหนดไว้ ผู้ศึกษากำหนดขั้นตอนการศึกษาไว้ 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมวางแผนดำเนินงาน

ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล เอกสารต่าง ๆ จากตำรา บทความ แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การนิเทศภายใน

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน

สร้างเครื่องมือโดยผู้ศึกษานำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบปรับปรุง และให้ข้อเสนอแนะ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ปรับปรุงตรวจสอบและหาค่าความเที่ยงตรงในเนื้อหา อย่างครบถ้วน โดยนำไปหาค่าความเชื่อมั่น ของ

แบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และนำไปเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์สรุปผล อภิปรายผล และเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการศึกษา

รายงานผลการศึกษาโดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาเขียนสรุปผล และอภิปรายผลการศึกษา เรื่อง โรงเรียนชุมชนบ้านขาวอำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้โดยเจาะจงจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนชุมชนบ้านขาวอำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้างนี้ คือ แบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นมาจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาโดยปรับปรุงและพัฒนาให้มีความเหมาะสมตามแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดทั้งสำรวจข้อมูลเบื้องต้นจากประชากร ขอบเขตเนื้อหา ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาและครอบคลุมถึงขอบเขตเนื้อหาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยได้รับคำแนะนำปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องตลอดจนแก้ไขปรับปรุงในส่วนที่บกพร่องให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบเกี่ยวกับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ด้านการพัฒนาครูและดำเนินการนิเทศ ด้านการเสริมสร้างกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ ด้านการฝึกอบรมครูประจำการ โดยให้ความรู้ก่อนการดำเนินการนิเทศ ด้านการประเมินผลการนิเทศ

การพัฒนาเครื่องมือ

นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความเที่ยงตรงในเนื้อหา และพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้สื่อความหมายให้ชัดเจนและใช้ดัชนีความสอดคล้อง หรือเรียกว่า IOC โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาลงความเห็นว่าข้อคำถามสอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้างนี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามในการศึกษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 30 ชุด เท่ากับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ติดต่อประสานงานเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูล

2. ผู้ศึกษาแจกแบบสอบถาม และชี้แจงพร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องให้กับผู้ตอบแบบสอบถาม รวมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้างนี้

3. เก็บรวบรวมข้อมูลของแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ เป็นต้นไป

5. เก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดโดยผู้ศึกษานำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและนับจำนวนให้เท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

6. ผู้ศึกษานำข้อมูลแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผลเพื่อหาค่าพารามิเตอร์ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และหาค่าร้อยละ

2. ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง แปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่ได้โดยใช้เกณฑ์ของ ในตะวัน กำหอม. (2557 : 14-15)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชากรที่ใช้ในศึกษาค้างนี้โดยเจาะจงจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนชุมชนบ้านขาว อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 30 คน ส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 18 คน คิดเป็น ร้อยละ 60.00 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00

2. การวิเคราะห์การนิเทศภายในโรงเรียนชุมชนบ้านขาว อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับความเห็นมากอันดับที่หนึ่ง คือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ รองลงมาคือ การประเมินผลการนิเทศ การฝึกอบรมครูประจำการโดยให้ความรู้ก่อนการดำเนินการนิเทศ การเสริมสร้างกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ การพัฒนากลุ่มและดำเนินการนิเทศ การพัฒนาหลักสูตร ลำดับสุดท้าย คือ การวางแผนการนิเทศ

2.1 ด้านการวางแผนการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับแรกคือ วางแผนการนิเทศโดยใช้ข้อมูลสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการของสถานศึกษาและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด เป็นพื้นฐานรองลงมาคือ มีการประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และครูเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและ

ความต้องการที่จำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และครู มีการกำหนดขั้นตอนการนิเทศร่วมกัน ผู้บริหาร ผู้นิเทศและครูมีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการประเมินการนิเทศร่วมกัน การกำหนดกิจกรรมการนิเทศมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ ให้โอกาสครูกำหนดทางเลือกของตนเองในการรับการนิเทศ ลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และครู มีส่วนในการวางแผนการนิเทศ

2.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับแรกคือ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการพัฒนาหลักสูตร รองลงมา คือ มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและความต้องการของท้องถิ่น ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อการ พัฒนาและปรับปรุง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนจัดการเรียน การสอน มีการวิเคราะห์หลักสูตรในทุกระดับชั้น ให้ความช่วยเหลือครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในเรื่องวิธีการประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของ ลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และครู มีส่วนในการวางแผนการนิเทศ

2.3 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับแรกคือ ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการวิจัยแบบต่าง ๆ เพื่อให้ครูใช้เป็นแนวทางในการวิจัย รองลงมา คือ ส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเรื่องต่าง ๆ ตามสภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม สำนวความสามารถและความต้องการของ บุคลากรในโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนา บุคลากรด้านการวิจัย จัดทำแผนงานวิจัยของสถานศึกษาตาม ความสำคัญและความจำเป็น ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูในสถานศึกษาได้ ศึกษา และนำผลจากงานวิจัยที่มีคุณภาพมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน จัดทำแผนงานวิจัยของสถานศึกษาตาม ความสำคัญและความจำเป็น ลำดับสุดท้าย คือ ตระหนักในความสำคัญของการวิจัยว่าเป็นการ แสวงหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาในงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา

2.4 ด้านการพัฒนาครูและดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับแรก คือ จัดครูเข้ากลุ่มทำงานตามความสามารถ และความถนัด รองลงมา คือ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก ด้านต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานนิเทศ กำหนดผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศตามแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดระบบการปฏิบัติงานนิเทศเป็นขั้นตอน ไม่ซ้ำซ้อนและปรับปรุงงานนิเทศอยู่เสมอ ส่งเสริมให้ครูแต่ละคนได้พัฒนาศักยภาพของ ตนเอง เพื่อการทำงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ สนับสนุน และส่งเสริมความคิดริเริ่มที่ดีในการ ปฏิบัติงานนิเทศ แก้ไขและยุติปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ในกลุ่มขณะปฏิบัติงาน สร้างบรรยากาศในการทำงานที่เอื้ออำนวย และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานนิเทศอย่างต่อเนื่อง ชี้แจงให้สมาชิกกลุ่ม

เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของผู้นำและผู้ตามเมื่อมีการปฏิบัติงานของกลุ่ม ลำดับสุดท้าย คือ แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปรับปรุงและแก้ปัญหา เกี่ยวกับการเรียนการสอนของสถานศึกษา

2.5 ด้านการส่งเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ เพื่อความช่วยเหลือครูโดยตรง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับแรก คือ ให้ความสนใจต่อความก้าวหน้า ตลอดจนปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานนิเทศ รองลงมา คือ ส่งเสริมให้ครูมีการวัดผลก่อนเรียน ระหว่าง เรียนและหลังเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมรับผิดชอบงาน นิเทศร่วมกัน และสนับสนุนให้ประสบผลสำเร็จ ตระหนักในความสำคัญของการนิเทศและ มีความสามารถในการนิเทศการสอน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้รับการปรับปรุง การสอน ด้วยการสังเกตการสอนจากกลุ่มผู้ นิเทศ หรือครูนิเทศเพื่อนครูด้วยกัน ยกย่อง ชมเชย และให้เกียรติแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศทุกคน มีสัมพันธภาพที่ดีกับครู และมีปฏิสัมพันธ์ ด้านการนิเทศการสอนกับครูได้อย่าง เหมาะสม ครูมีความพึงพอใจ ให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ และ ทรัพยากรต่าง ๆ ตามความจำเป็น ลำดับสุดท้าย คือ ส่งเสริมให้ครูมี ความรู้และสามารถจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.6 ด้านการฝึกอบรมครูประจำการโดยให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับแรก คือ จัดป๋ายนิเทศเพื่อให้ความรู้ทางวิชาการแก่ครูในสถานศึกษา รองลงมา คือ แจ้งข่าว คำสั่ง เอกสารระเบียบและ แนวปฏิบัติต่าง ๆ ให้ครูทราบ กำหนดโครงการส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้แก่คณะครู โดยคำนึงถึงความต้องการจำเป็น ไว้ในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา ณ ทำงานที่รับผิดชอบ กำหนดขั้นตอน บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของงานร่วมกัน กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศไว้อย่างชัดเจน จัดประชุม อบรม สัมมนา หรือส่งครูไปรับการประชุม อบรม สัมมนาตาม ที่หน่วยงานอื่น แจ้งข่าว คำสั่ง เอกสาร ระเบียบและ แนวปฏิบัติต่าง ๆ ให้ครูทราบ ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาดูงานหรือให้ลาศึกษาต่อ ลำดับสุดท้าย คือจัดให้ครูได้พบปะสนทนา และแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นทางวิชาการร่วมกับศึกษานิเทศก์

2.7 ด้านการประเมินผลการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับแรก คือ การประเมินผลการนิเทศจัดในรูปของ คณะกรรมการ รองลงมา คือ มีการเตรียมการเพื่อประเมินผลการนิเทศ เช่นจัดทำเครื่องมือในการประเมินผล และประชุมชี้แจงให้บุคลากรรับทราบและเข้าใจ สรุปและรายงานผลการนิเทศเป็น ข้อมูลย้อนกลับให้คณะครูทราบเพื่อพัฒนางาน นำผลการประเมินจากการนิเทศทั้งด้านปริมาณและคุณภาพไปใช้ในการปรับปรุง ใช้ข้อมูลต่างๆประกอบในการประเมินผลการนิเทศได้อย่างเหมาะสม ลำดับสุดท้าย คือ มีการประเมินผลการนิเทศเป็นระยะๆอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนชุมชนบ้านขาว อำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ด้านด้านที่มีระดับความเห็นมากอันดับที่หนึ่ง คือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ รองลงมาคือ การประเมินผลการนิเทศ การฝึกอบรมครูประจำการโดยให้ความรู้ก่อนการดำเนินการนิเทศ การเสริมสร้างกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ การพัฒนากลุ่มและดำเนินการนิเทศ การพัฒนาหลักสูตร ลำดับสุดท้าย คือ การวางแผนการนิเทศ โดยมีประเด็นอภิปรายเพิ่มเติม ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับแรกคือ วางแผนการนิเทศโดยใช้ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการของสถานศึกษาและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด เป็นพื้นฐานรองลงมาคือ มีการประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และครูเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการที่จำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และครู มีการกำหนดขั้นตอนการนิเทศร่วมกัน ผู้บริหาร ผู้นิเทศและครูมีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการประเมินการนิเทศร่วมกัน การกำหนดกิจกรรมการนิเทศมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ ให้โอกาสครูกำหนดทางเลือกของตนเองในการรับการนิเทศ ลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และครู มีส่วนในการวางแผนการนิเทศ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ (2557: 110) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ผลการศึกษา ค้นคว้า พบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติและวิธีการในการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย ส่วนด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก เจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนพบว่าอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บริหารโรงเรียนดี เจตคติอยู่ในระดับดี ยกเว้นการนิเทศภายในโรงเรียนทำให้ครูวิตกกังวลในการปฏิบัติงานและเป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้บริหารและครู 2) เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ และเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม จำแนก ตามขนาดโรงเรียนพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับแรกคือ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการพัฒนาหลักสูตร รองลงมา คือ มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร สนับสนุน และส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและ

ความต้องการของท้องถิ่น ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อการ พัฒนาและปรับปรุง แต่งตั้ง คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนจัดการเรียน การสอน มีการวิเคราะห์หลักสูตรในทุกระดับชั้น ให้ความช่วยเหลือครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในเรื่องวิธีการ ประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และการ นำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของ ลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และครู มีส่วนในการวางแผนการนิเทศ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประเสริฐ มงคล (2555:172-180) ที่ศึกษาการโค้ช แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้พบว่า สมรรถนะของรูปแบบการบริหาร หลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเรณู บุญเสริญ-จิตติมา วรณศิริ ครูหลังการได้รับการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ครู มีความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้การจัดการ เรียนรู้การวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับ สูงและความคิดเห็นของครูที่มีต่อการสอนงานแบบเพื่อนช่วย เพื่อนมีความเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ทำให้การดา เนินงานอย่างเป็นระบบ สามารถพัฒนา วิชาชีพได้อย่างต่อเนื่องคล้ายกับผลการวิจัยของ อาทิตย์ญา โพธิ์สว (2559: 17) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการ นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่าการใช้กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนนา ไปสู่การ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยสามารถพัฒนาครูและนักเรียน ให้มีสมรรถนะที่สำคัญตามที่กำหนด

3. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับแรกคือ ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการวิจัยแบบต่าง ๆ เพื่อให้ครูใช้เป็นแนวทางในการวิจัย รองลงมา คือ ส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเรื่องต่าง ๆ ตามสภาพ ปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม สสำรวจความสามารถและความ ต้องการของ บุคลากรในโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนา บุคลากรด้านการวิจัย จัดทำแผนงาน วิจัยของสถานศึกษาตาม ความสำคัญและความจำเป็น ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูในสถานศึกษาได้ ศึกษา และนำผลจากงานวิจัยที่มีคุณภาพมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน จัดทำแผนงานวิจัยของสถานศึกษาตาม ความสำคัญและความจำเป็น ลำดับสุดท้าย คือ ตระหนักใน ความสำคัญของการวิจัยว่าเป็นการ แสวงหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาในงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปิยะวรรณ เชิญทอง (2562 65-66)แนวทางนิเทศโดย กระบวนการวิจัย (Research Base Supervision) เพื่อพัฒนา ความสามารถในการสร้างชุดการ สอนวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ของครูผู้สอนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ตามกระบวนการของวิจัยปฏิบัติการ คือ 1) การวางแผน (P-Plan) การประชุมเชิงปฏิบัติการครู แกนนำวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 –ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรม การเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์และ การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เพื่อสร้าง องค์ความรู้ในการวิเคราะห์ตัวชี้วัดและ มาตรฐานการเรียนรู้2) การปฏิบัติการ (A-Act) และ การสังเกต (O-Observing) พบว่า ครูสามารถ

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้ สามารถวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ ทำการสรุปความ เนื้อหาสาระในการสอน เทคนิค การจำที่สื่อความรู้ความเข้าใจ และนำรูปแบบ หรือ เทคนิค หรือการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning 4) การสะท้อนผล (R-Reflecting) พบว่า ครูแกนนำวิชาวิทยาศาสตร์มีการ รวมกลุ่มหรือเครือข่ายของครูที่มีศักยภาพ ครูมีความถนัดใน การจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์การ วิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้จากตัวชี้วัดครูมีความคิดเห็นที่ แตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากประสบการณ์และ องค์ความรู้เดิมในการจัดการเรียนการสอน และเทคนิค การสรุปความเพื่อให้นักเรียนจดจำและมีความ มั่นยำทางเนื้อหาในวิชาวิทยาศาสตร์

4. ด้านการพัฒนาครูและดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ จำแนกเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับแรก คือ จัดครูเข้ากลุ่ม ทำงานตามความสามารถ และความถนัด รองลงมา คือ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก ด้านต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานนิเทศ กำหนดผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศตาม แผนการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดระบบการปฏิบัติงานนิเทศเป็นขั้นตอน ไม่ซ้ำซ้อนและปรับปรุง งานนิเทศอยู่เสมอ ส่งเสริมให้ครูแต่ละคนได้พัฒนาศักยภาพของ ตนเอง เพื่อการทำงานกลุ่มที่มี ประสิทธิภาพ สนับสนุน และส่งเสริมความคิดริเริ่มที่ดีในการ ปฏิบัติงานนิเทศ แก้ไขและยุติปัญหา ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ในกลุ่มขณะปฏิบัติงาน สร้างบรรยากาศในการทำงานที่เกื้อกูล และ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานนิเทศอย่างต่อเนื่อง ชี้แจงให้สมาชิกกลุ่ม เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของผู้นำและผู้ตามเมื่อมีการปฏิบัติงานของกลุ่ม ลำดับสุดท้าย คือ แต่งตั้ง คณะทำงานเพื่อปรับปรุงและแก้ปัญหา เกี่ยวกับการเรียนการสอนของสถานศึกษา สอดคล้องกับ ผลการศึกษา (พิมพ์พันธ์ พุชช่วง. 2559 : 63-64) ได้ทำการศึกษาวิธีการพัฒนาตนเอง ทางด้าน กระบวนการวิจัยเพื่อนำไปสู่การได้รับรางวัลวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการวิจัยของครูใน โรงเรียนแกน นำการจัดการเรียนร่วม พบว่า วิธีการพัฒนาตนเองทางด้านการวิจัย เพื่อ นำไปสู่การได้รับ รางวัลวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการวิจัยด้วยกระบวนการวิจัย 9 ขั้นตอน โดยให้ ความสำคัญในด้าน การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้าน การเลือกปัญหาการ วิจัย ด้านการหาแนวทางแก้ปัญหา ด้านการออกแบบการวิจัย ด้านการเก็บ รวบรวมข้อมูล ด้านการ ตั้งสมมติฐาน ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการสรุปผลการวิจัย และด้านการเผยแพร่ผลการวิจัย Calhoun ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการ 3 วิธี พบว่า การ การวิจัยในชั้นเรียน เกี่ยวข้องกับ 3 วิธี คือ การวิจัยใน ชั้นเรียนเฉพาะบุคคล ซึ่งทำโดยครูแต่ละคน การวิจัยในชั้นเรียน ทำโดยกลุ่มบุคคลหรือ อาสาสมัคร และการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งทำโดยครูทั้งหมดในโรงเรียน การวิจัย ในชั้นเรียนจะช่วย ปรับปรุงสภาพในโรงเรียน ช่วยครูในเรื่องทักษะการแก้ปัญหาให้กับเด็ก

5. ด้านการสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ เพื่อความช่วยเหลือครูโดยตรง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับ แรก คือ ให้ความสนใจต่อความก้าวหน้า ตลอดจนปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานนิเทศ

รองลงมา คือ ส่งเสริมให้ครูมีการวัดผลก่อนเรียน ระหว่าง เรียนและหลังเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนตาม ศักยภาพ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมรับผิดชอบงาน นิเทศร่วมกัน และสนับสนุนให้ประสบ ผลสำเร็จ ตระหนักในความสำเร็จของการนิเทศและ มีความสามารถในการนิเทศการสอน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้รับการปรับปรุง การสอน ด้วยการสังเกตการสอนจากกลุ่มผู้ นิเทศ หรือครูนิเทศเพื่อนครูด้วยกัน ยกย่อง ชมเชย และให้เกียรติแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศทุกคน มี สัมพันธภาพที่ดีกับครู และมีปฏิสัมพันธ์ ด้านการนิเทศการสอนกับครูได้อย่าง เหมาะสม ครูมีความ พึงพอใจ ให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ และ ทรัพยากรต่าง ๆ ตามความจำเป็น ลำดับสุดท้าย คือ ส่งเสริมให้ครูมี ความรู้และสามารถจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ สอดคล้องกับผลการศึกษา ของ วีระชน คุ่มบ้าน (2559 : 56) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของครู ในการดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการ ดำเนินการนิเทศภายใน ด้านการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศภายใน ด้านการวางแผนการนิเทศ ภายใน และระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการสร้างเสริมขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ และด้านการประเมินผลการนิเทศการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานการนิเทศ ภายในของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่าครูที่มีระดับการศึกษา ประสิทธิภาพในการทำงาน ระดับชั้นที่สอนและขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานการนิเทศภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. ด้านการฝึกอบรมครูประจำการโดยให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับแรก คือ จัด ป้ายนิเทศเพื่อให้ความรู้ทางวิชาการแก่ครูในสถานศึกษา รองลงมา คือ แจ่งข่าว คำสั่ง เอกสาร ระเบียบและ แนวปฏิบัติต่าง ๆ ให้ครูทราบ กำหนดโครงการส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้แก่คณะครู โดยคำนึงถึงความต้องการจำเป็น ไว้ในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา คณะทำงานที่รับผิดชอบ กำหนดขั้นตอน บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของงานร่วมกัน กำหนดจุดมุ่งหมายของการ นิเทศไว้อย่างชัดเจน จัดประชุม อบรม สัมมนา หรือส่งครูไปรับการประชุม อบรม สัมมนาตาม ที่ หน่วยงานอื่น แจ่งข่าว คำสั่ง เอกสาร ระเบียบและ แนวปฏิบัติต่าง ๆ ให้ครูทราบ ส่งเสริมให้ครูไป ศึกษาดูงานหรือให้ลาศึกษาต่อ ลำดับสุดท้าย คือจัดให้ครูได้พบปะสนทนา และแลกเปลี่ยน ความ คิดเห็นทางวิชาการร่วมกับศึกษานิเทศก์ สอดคล้องกับผลการศึกษา ฉลองจิตร มะลิวงษ์ (2550 : 49) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนด้านวิชาการของครูผู้สอนโรงเรียนสาย ใหม่ สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา ค้นคว้า พบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ด้าน การปฏิบัติและวิธีการในการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน มีความรู้ความเข้าใจในระดับ น้อย ส่วนด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและ

ความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศภายใน โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก เจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนพบว่าอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บริหารโรงเรียนดี เจตคติอยู่ในระดับดี ยกเว้นการนิเทศภายในโรงเรียนทำให้ครูวิตกกังวลในการปฏิบัติงานและเป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้บริหารและครู 2) เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ และเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครพนม จำแนก ตามขนาดโรงเรียนพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

7. ด้านการประเมินผลการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นลำดับแรก คือ การประเมินผลการนิเทศจัดในรูปของ คณะกรรมการ รองลงมา คือ มีการเตรียมการเพื่อประเมินผลการนิเทศ เช่น จัดทำเครื่องมือในการ ประเมินผล และประชุมชี้แจงให้บุคลากรรับทราบและเข้าใจ สรุปและรายงานผลการนิเทศเป็น ข้อมูลย้อนกลับให้คณะครูทราบเพื่อพัฒนางาน นำผลการประเมินจากการนิเทศทั้งด้านปริมาณและ คุณภาพไปใช้ในการปรับปรุง ใช้ข้อมูลต่างๆประกอบในการประเมินผลการนิเทศได้อย่างเหมาะสม ลำดับสุดท้าย คือ มีการประเมินผลการนิเทศเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการศึกษางานตา นาราแหวน. (2553 : 68) ได้ศึกษาความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเทศบาล3 จังหวัดนครปฐม พบว่า ด้านหลักสูตร ครูมีความคิดเห็นโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีความคิดเห็นว่าหลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา เพราะ หลักสูตรเปรียบเสมือนแผนที่ที่เป็นแม่บทในการกำหนดขอบข่ายความรู้ ความสามารถ และ ประสิทธิภาพ สำหรับเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา แต่ครูยังเห็นว่าโรงเรียนไม่สามารถจัด กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนด้านหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูมีความคิดเห็นโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีความ คิดเห็นว่าในระยะที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดย การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการ คิด ดังนั้นครูจึงมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองในเรื่องต่าง ๆ เช่น สามารถเลือกใช้เทคนิคและ วิธีการสอนได้เหมาะสม สามารถจัดบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน แต่ครูมีความคิด ว่าการนิเทศภายในของโรงเรียนยังไม่ได้มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและครอบคลุมงานด้านการ จัดการเรียนการสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอน ครูมีความเห็นว่าโดยรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะครูมีความคิดเห็นว่าสื่อที่ใช้ในการประกอบการเรียนการสอนยังไม่ ทันสมัย ครูบางส่วนขาดความรู้ความชำนาญในการใช้และผลิตสื่อ โรงเรียนไม่มีวัสดุอุปกรณ์ เพียงพอต่อการใช้งาน ด้านการวัดและประเมินผล ครูมีความเห็นโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะครูมีความคิดเห็นว่าการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินที่มีคุณภาพ สามารถปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครูได้ แต่เนื่องจากโรงเรียนยังปฏิบัติการนิเทศภายใน โรงเรียนยังไม่ตอบสนองความต้องการด้านการวัดและประเมินผลของครู

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. นำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ที่ค้นพบไปใช้อย่างเต็มรูปแบบ
2. ควรเผยแพร่ผลการดำเนินงานแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในการนิเทศภายในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเชิงปริมาณเพื่อตรวจสอบ ยืนยันผลการวิจัยอีกครั้ง อันจะทำให้งานวิจัยในครั้งนี้มีน้ำหนักน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น
2. นำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปทดลองใช้กับโรงเรียนใกล้เคียงเพื่อปรับปรุงรูปแบบให้มีความเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2559.
- จุลมาศ จำปา. (2542). ศึกษาความรู้ความเข้าใจ และเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ในตะวัน กำหอม. (2557). การวิจัยการบริหารการศึกษา. โรงพิมพ์ ทีคอม จังหวัดมหาสารคาม. วิทยาลัยทองสุข
- ในตะวัน กำหอม. (2556). การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ทีคอม จังหวัดมหาสารคาม. วิทยาลัยทองสุข
- ประเสริฐ มงคล. (2555). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม
- ปิยะวรรณ เชิญทอง. (2562). การนิเทศโดยกระบวนการวิจัย (Research Base Supervision) เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างชุดการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของครูผู้สอนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3.จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแลกเปลี่ยน สฟฐ. ปีงบประมาณ 2561
- พิมพ์พัน คุชช่วง. (2559). การศึกษาวิธีการพัฒนาตนเองทางด้านการบริหารงานวิจัย เพื่อนำไปสู่ การได้รับรางวัลวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการวิจัยของครู ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียน ร่วม

ภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2557. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การศึกษาพิเศษ. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
วีระชน คุ่มบ้าน. (2559). เรื่องการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียน
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วารสารศึกษาลึกซึ้ง 3(2), 15-32.
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี ของสำนักงานเลขาธิการ
สภาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรย์. (2538). วิธีการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
อาทิตย์ญา โพธิ์สว. (2559). “การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเสริมพลังครูสู่ชั้นเรียน”. วารสาร
ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร 14 (2): 17.